

Devils Tower

- International rumhavn og søjletrakyttens mester

Af geolog Morten L. Hjuler, *GeologiskNyt*

Devils Tower! Den knap 400 meter høje, ensomt beliggende keglestub i Wyomings flade landskab har med sit mystiske udseende fostret mange røverhistorier, men er samtidig et besnærende geologisk fænomen.

Et gammelt ordsprog siger, at *når Fantomet bevæger sig, står lynet stille*, så når Fantomet en sjælden gang forlader sin elskede kraniegrotte, er han sikkert hurtigt fremme ved et af sine andre hemmelige domiciler... Devils Tower! Her har han nemlig bygget et bitte, tarveligt skur på den flade top. Men... hemmeligt??? Hvert år beklæder 4.000 vevhalse det karakteristiske bjerg, og ingen har endnu kommenteret det akavet beliggende skur. Underligt! Måske skulle man ved lejlighed tjekke sagen på Google Earth!

Mere folkløse...

Men Fantomet er ikke den første person, som forbindes med Devils Tower. Den første dokumenterede observation af Devils Tower stammer fra Kaptajn W.F. Raynold's ekspedition til den nærliggende Yellowstone Park i 1859.

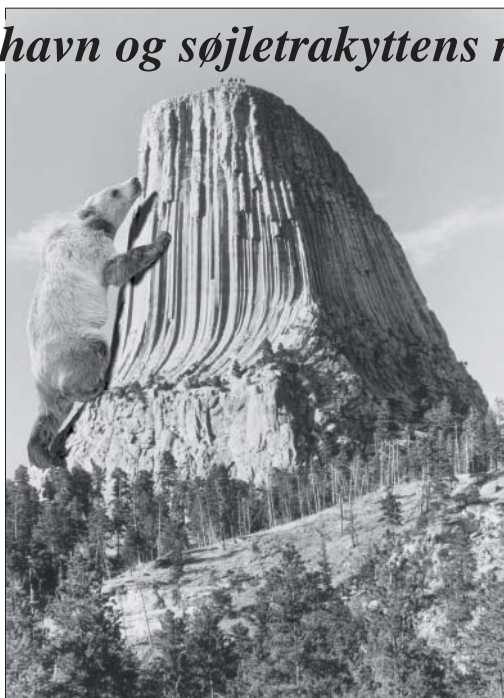
Adskillige indianerstammer var dog kulturrelt forbundet med bjerget, længe inden tidlige europæiske og amerikanske indvandrere nåede til Wyoming. På indianernes modersmål kaldes bjerget blandt andet *Højt oppe på en klippe* (Kiowa), *Bjørns hule* (Cheyenne, Crow), *Bjørns tipi* (Arapaho), *Bjørns bolig* (Lakota) og *Træklyppe* (Kiowa).

Bjørnens forbindelse til Devils Tower er ikke tilfældig, for det store rovdyr og bjerget går hånd i hånd i flere legender, hvoraf den ene lyder: "Seks Sioux-piger var ude at plukke blomster, da de blev forfulgt af bjørne. Den Store Ånd fik medlidenskab med pigerne og hævdede jorden under deres fødder. Bjørnene prøvede at klatre op ad klippen, men faldt ned og efterlod deres kradsemærker på klippens sider". Historien slutter her, så den Store Ånd hjalp åbenbart ikke pigerne ned igen. Men hvad med de kradsemærker, som bjørnene efterlod på klippesiderne???

Devils Towers oprindelse

På nært hold kunne det godt se ud til, at en bjørn på størrelse med et par hundrede blåhvaler har friseret klippesiderne, men det vil geologer bare ryste på hovedet af. Geologerne er enige om, at Devils Tower er en magmatisk intrusion, men ikke hvilken type intrusion.

En teori postulerer, at tårnet er en såkaldt lakkolit, dvs. et magmatisk legeme, som er trængt ind i et sedimentært bjergartslegeme og størknet uden at have nået overfladen. Efterfølgende er

Den Store Ånd har elskværdigt hævet jorden og bragt seks Sioux-piger i sikkerhed for en bjørn, som kradser løs for at komme op til det tabte måltid. ("Foto": Forfatteren)

de blødere over- og omkringliggende sedimentære bjergarter eroderet væk efterladende den hårde lakkolit eksponeret som Devils Tower.

En anden teori mener, at Devils Tower er en magmaprop efterladt af en udslukket vulkan, hvor selve vulkanen er eroderet væk.

Lakkoliten/proppen består af traktet med iøjnefaldende hvide feldspatkrystaller. Under afkølingen trak magmaet sig sammen og dannede søjler, fortrinsvist sekskantede søjler, og det er altså sprækkerne mellem disse søjler, som indianerne ser som kradsemærker fra bjørne.

I øvrigt er Devils Tower-søjlerne op til 180 m lange og 6 brede og dermed både de længste og bredeste i verden.

Et stednavn som ikke skulle have været

I 1875 oversættes indianernes eget navn for det sære tårn, *Mato tipila* (Bjørns bolig), fejlagtigt til *Bad God's Tower*, hvilket senere blev forkortet til Devils Tower. Så navnet er forkert!

I 1906 blev Devils Tower deklareret det første nationalmonument i USA, men grundet en skrivefejl blev navnet registreret som "Devils Tower" i modsætning til det efter amerikansk retskrivning korrekte "Devil's Tower". Man glemte altså en apostrof, hvorved navnet fremstår grammatisk ukorrekt.

Mere information

Hvis læserne ønsker yderligere information om Devils Tower, kan de i filmen *Nærkontakt af tredje grad* nyde Richard Dreyfuss forvandle familiens aftensmad til Devils Tower (kartoffelmos), mens resten af familien sultent kigger på. Familielivet går i stykker, og senere i filmen bestiger han Devils Tower, stiger ombord i en UFO og forsvinder ud i rummet.

~~Afsender:
GeologiskNyt
C.F. Møllers Allé, bygn. 120
8000 Århus C~~
Returneres ved varig adresseændring